Brassó, 1892. VIII. évfolyam, 132-ik szám. Csütörtök, november 3.

Bérmentetlen levelek el nem fogadtatnak.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . . 7 frt — kr.
Félévre . . 3 „ 50 „
Negyedévre . . 1 „ 75 „
Külföldre egész évre 20 frank.

Egyes szám ára 5 kr. s kapható a kiadóhivatalban s Gross Gusztáv tőtökkollektorisjában

BRASSÓ.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassómegyei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek **hivatalos közlönye.**

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban

Hirdetések díja:
4 hasábos gármond-sor vagy annak helye 5 kr. Nagyobb és többszöri hirdetéseknél kedvezmény. Minden egyes hirdetmény után még külön 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nyilttéri közlemény sora 10 kr.

Hirdetések és Nyilttér díjai előre fizetendők.

Megjelenik hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztőségi iroda
Brassó, Kolostor-utcza 26. szám alatt,
hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

A szerkesztőért felelős:
FEJÉR VILMOS.
Kéziratok vissza nem adatnak.

A lap kiadó-hivatala:
Brassó, Kolostor-utcza 26. sz. a.
Ide küldendők az előfizetési pénzek és hirdetések díjai.

Halottak ünnepe.

Elégtek már a kegyelet gyertyái, fölszikkadtak a kedvesekre, jöltévőkre való kegyeletes emlékezés megkönnyebbitő könnyei.

Megadták a halottaknak is kiki a maga módja szerint azt, mi őket csöndes nyughelyökben megillette.

Mert jól esik a léleknek, könnyebbülés és enyhület a fájó szívnek, a kitűdő emberek, ha kedves halottja fölött állva veszteségét megkönnyezi s tán életének terhes voltát is elsirathatja.

És aztán ott hagyjuk őket azzal a nyugasztaló tudattal, hogy az ő helyzetök boldog, irigylésre méltóan csöndes és enyhadó.

De mégis rettegünk a haláltól. — Ki az Ur félelmében nőtt fél a fél a Hatalmas szinétől, s kit a föld hitvány röge kötött édes lánczokkal magához, azt a földiektől való örök elválás gyáva félelme gyötri.

Czivilizáczióinak, felvilágosodásuak valóban ellentétes hatása van az egyénekneki a tekintetben, hogy mikép vélekednek a haláltól.

Némelyek az anyag rabjává eskiidvén föl, görcsösen ragaszkodnak az élethez, mások a halált az örök megsemmisülésnek s további remények elemésztőjének tudván, a nehéz élet terhelőtt szabadulni vágyva, önkezökkel ölják ki az életet.

Nem vitatható az utóbbiak eljárása sem támadólag, sem pártolólag általánosságban, de tény az, hogy bizonyos esetekben a halál jótétemény az erkölcsileg elesett testileg vagy lelkileg javíthatatlanság reménye nélkül megrongált embernek.

Az is további tény, hogy a halál nem oly rettenetes, nem oly nagyon bántó valami, hogy a küzdelmek végbefejezésének félelmét költhetné bennünk.

Az ó-korban másképp vélekedtek a halálról s csak a középkor kolostorfalak között képződött bahonaságos hitképzelődése rajzolta előbbször oly félelmesen a csontrázas kaszás halált.

A leforditott fáklya az ó-korban gyönyörüen jelképezi a halál mivoltát s inkább megnyugtató mint a borzalmas jelkép.

De a hirlapirónak nem feladata itt a haláról igy elmélkedni.

Másról kell beszélnie s a szellem szárnyain el kell szállnia oda azokra a nagy sirhalmokra, hol a hazának beszélete, szabadsága s édesen drága földjeért elhalott ezerek csontja pihen.

El kell ma szállni oda, hol a sir sötétéből nem az elmulás rémes gondolata, nem az örök megsemmisülés penészillata emelkedik, hanem a melyből a hős nagyok tettének emléke, lelkesedésének szelleme s erős üzdelmének heve száll sziveinkbe.

Ezekért kell halottak napján nekünk imádkozni.

Azokért, kik mieink voltak, lerójuk csöndes könnyezéssel néma bánatunkban kegyeletünk parancsoló érzésének engedve, édesen fájó tartozásainkat, de mellettük s velök együtt emlékeznünk azokra, kiknek a haza nagy térein az ismeretlenség fátyolától nyughelyöket meg nem találhatván, hervadó koszorut nem adhatunk.

Elszarándoklunk a hazaszeretet fáradhatlanul emelő szárnyain azokhoz, a kiknek élete egy volt a hazáéval s kiknek lelkét megölni kelllett előbb a zsarnokságnak akkor, midőn a hazát megtiporták.

De meg nem ölheték!

Azok a megölt lelkek mentettték meg az édes hazát, az ő vérök hullása termette meg a mi szabadságunkat.

Es itt van a halhatatlanság!

A test nem él, de jobban élnek ők, mintha száz életük volna is talán!

Ezekhez a sirokhoz is el kell menni halottak napján.

Ezek a sirok nem a halálé, ezek az élet hantjai, az örök életé, a szabadságé, a háré, a boldog jövőnek szántóföldjei.

Ezeket meglátogatni, ezeket emlékezetbe hozni kötelesség!

Ezekből a sirokból nem enyészet beszél, ezekből az örökké élő, mindig szabad magyar haza megváltó igéi zöngenek felénk.

Rurenzis.

A nemzetiségi kérdés.

Alig mulik el nap, hogy a nemzetiségi üzdelmek harczi zaját ne hallaná az ember.

A harczi lárma közepette azonban nem tehetünk-e fel magunknak azt a kérdést, hogy mi is tehát valtaképen lényegük és czéljuk a nemzetiségi aspirationak, van-e azoknak komoly alapjuk, s legalább a józan ész által elfogadható létjogunk?

A tömegek rendesen a kiadott jelszót zugják vissza, anélkül, hogy annak lényegét mélyebben fontolgatnák, sőt a harczban is a vélekező nem ritkán csak azért küzd, mert a támadó támad, s ritkán jut eszébe mérlegelni azt, hogy az ok melyért talán vérét hullatja, valóban méltó volt e, érdemes volt-e arra, hogy abból oly nagy dolgot csináljanak.

Mi, mielőtt az elénk dobott kesztyűt felvennők, hogy esetleg nehogy okneklvalóságért harczoljunk, mérlegeljük egy kissé a dolgot, a józan ész itélőszéke előtt.

Mi is a czélja az emberi társadalomnak? Nem az-e, hogy az egyesek anyagi és szellemi jólétét biztositsa? És ha a társadalomnak, az államnak ez a czélja, az ezen czélnak megvalósitása az egyesek anyagi és szellemi jólétét biztositsa? Es ha a társadalomnak, az állam

Nézzük ezt is. Van-e állam, melyben nagyobb volna a személy- és vagyonbiztonság, mint Magyarországon? Nem-e szabad és független Magyarország minden polgára kivétel nélkül; ki személye és vagyona felett korlátlan ur!

Megtudjuk-e becsülni az alkotmányos szabadságot kellően, fel tudjuk-e logni annak kellő értékét? Vagy hogy ennek fényes jobban ragyogjon előttünk, tekintsünk vissza mult sötét időkre, vagy a jelenben olyan országokra, hol nem létezik az az alkotmányos szabadság, mi nálunk létezik?

Nézzük hát azt az időt, midőn a római légiók legtöbb ezére a földet, s midőn, ha ugyan igaz, már itt lakott egyik elégedetlenkedő nemzetiségünk. Mi volt akkor? Fényes dicső kor talán, melyre büszkén tekinthet vissza az, kinek ősei akkor itt lakott, ha nem volt római polgár?

Történelmi tény, hogy a rómaiak idejében, a Duna és Tisza vidéke rabszolga vásárok ideje volt. Ezrével vitték a rómaiak az embereket innen, mint még tobb más helyről is Itália örök kék ege alá rabszolgáknak, hogy azokkal földjeiket miveltessék, vagy márvány palotáikat építtessék. Így hát vajjon a rómaiak idejében itt lakott nem római polgárok anyagi, vagy szellemi jóléte összehasonlható-e a magyar állam mai szabad és független polgárainak anyagi és szellemi jólétével?

Vegyük az elégedetlenek közül egyiknek a legnyomorultabbnak, pl. egy hordárnak a sorsát, nem ezerszerte jobbléthen van-e az a hordár is, mint a dicső rómaiak rabszolgája? Nem szabadon rendelkezik-e saját személye is azon pár krajczár felett, melyet naponta megkeres?

Nincs-e módjában napi keresményéből lassanként valamit megtakaritani, s így magát jobb létre felküzdeni? És ha jobb létre jutott, nem védi-e anyagi érdekeit, vagyonát meg az ó számára az állam törvénye?

Vagy-e orosz paraszt sorsával hasonlitsuk-e össze a magyar állam független szabad polgárainak jóléte?

Bármely összehasonlitás csak arra az erdményre vezet, hogy a magyar állam polgárai anyagi jólétét is oly arányban biztositja, mint a földnek bármely alkotmányos állama csak teheti.

Ha pedig a magyar állam polgáraiinak ugy szellemi, mint anyagi jólétét, nemzetiség különbség nélkül a törvény előtt való egyenlőség alapján, az államhoz fűzhető követelményeknek teljesen megfelelően védelmezi és biztositja; sem az egyik, sem a másik körülmény nem lehet ok az elégedetlenségre.

Az elégedetlen-égre komoly okul szolgálható dolgokkal tehát végeztünk volna.

Másban, kisebb hordereju dolgokban kell keresnünk az elégedetlenség valódi okát.

Egyik baj az is, hogy meg kell tanulni az állam hivatalos nyelvét.

Nézzünk a szemébe ennek is

Magyarországon, ezerév tanuskodik arról, hogy az államalkotó elem a magyar. Számra nézve is, culturára nézve is az első helyen áll a nemzetiségek között, s épen ezért el nem lehet, s szabad vitatni azt, hogy az állam hivatalos nyelve Magyarországon egyedül a magyar nyelv lehet hivatva. Ha egy számra nézve aránylag oly csekély nemzetiség, mely államot alapitani épen számánál fogva is képtelen, azon ábrándozik, hogy egy olyan államban, melynek kötelékébe tartozik, s melyben a kisebbséget képezi, mért az állam alapitó nemzetiség nyelve az állam hivatalos nyelve, s miért nem az övé, épen ugy gondolkozik, mint az a tót, kit, ha bereresztez a házadba, azon kezdi törni a fejét, hogy miért a tied a te házad s miért nem az övé, s utoljára is, ha tehetné, kiverne belőle; nevetséges

Ezen a téren nincs engedmi valója a magyar államnak, s az oly nemzetiség, mely az állam magyar hivatalos nyelve ellen küzd csak a magyar állam iránti hálátlanságát, s igazi nemes jóttémenyeire való méltatlanságát árulja el; melyeket alkalomadtán megvonni a méltatlanoktól, nem is tartoznék az igazságtalanságok közé.

De hát tulajdonképen mi nagy vezsdelemet is rejt a nemzetiségekre nézve az magában, ha megtanulnak magyarul?

A róm. katholikusok az Istent imádni tudják latinul, a görög katholikusok oly nyelven, melyet a nép nem ért. Melyik nemzetiség veszitette el azért nyelvét?

És ha ugy volna is, mit ugyan tőlük senki se kivan, hogy a magyar nyelv megtanulása által a nemzetiségek, nemzetiségükre nézve is magyarokká válnának, mit veszitenének tényleg?

Szabadságuk, jóléttük szenvedne-e csak a legkisebb csorbát is az által?

Távolról sem.

Egy államalapitó nemzetnek nyelvéhez ragaszkodni egészen különböző dolog, mint egy nemzetiségnek, mert egy államalapitó nemzetnél a nyelvkérdéssel az általa alkotott állam önállósága és függetlensége forog a koczkán, mig egy nemzetiségnél ez nem létezik.

Egyik nagyon komoly dolog, a másik erőszakkal felfujt.

Jól megfontolva, tehát a nyelv kérdés sem lehet az elégedetlenkedő nemzetiségek harczi lármájának az oka

Miért akarnak küzdeni tehát? Csak nem azért, hogy a magyar állam kötelességeihez csatlakozva annak megbuktatására törekedjenek?

Hazárulással vádolni egy nemzetiséget? Irtózik a toll leirni. Hazugság, nem lehet.

A nép, mely miveltségi fokához képest teljes szellemi és anyagi jóléte élvez, nem lehet elégedetlen, és bizonytalan övő után nem ábrándozhatik

S vajjon nyujthatna-e Dákó-románia a román földmivesnek nagyobb szellemi vagy anyagi jóléttet, mint a magyar állam nyujt? Nem. Semmiféle államforma nem nyujthatna. A földmives akkor is befizetné adóját, mint ma, csak kérdés, hogy az igazságot oly igazán szolgáltatná-e az alantabb szinvonalon álló románia, frankok után itélő hivatalnoka neki, mint teszi azt ma a magasabb kulturáju, lovagias magyar nemzet igazságszolgáltatása.

Mindezekből az látszik, hogy a nemzetiségi kérdés nálunk nélkülöz minden komoly alapot, s nem egyéb, néhány tehetetlen, igazató, önző hóbortjánál, kiknek nemcsak a hiszékeny nép, hanem az intelligensebb, kevésbbé mélyen gondolkozók is felülnek. Áldástalan müve azon izgatóknak, kik arra tanitják az ifjuságot, hogy feljen a tudomanytól: hogy a barbárság sötétségében maradva nekik higyjen, mert attól félnek, hogyha a nep felvilágosodik, a nép szemében a tudomány világánál fires valójukról lehull a lepel, s hamis, koholt müvük a valódi torz alakjában tünik fél.

Végszavunk az, hogy szüntessék meg az izgatók lelketlen és áldatlan izgatásaikat és üzelmeiket. Ne idegenitsék el a józan és derék népet hazájától. Ragaszkodjanak ehhez a földhöz, melyen élnök halnuk kell, s megkapják attól mindazt, a mit e haza bármely fia, hazájától várhat. Ez jó tanácsunk.

A kik az ellenséggel paktálnak künn, s a békés és elégedett népet lázitják itt benn, azok nagyon közel állanak ahoz, hogy a honárulói czim megillesse őket; s hogy hazájuk, mint hálátlan fiait lesujtsa. Ez figyelmeztetéstünk.

—n.

Az igazi helyzet.

„A budapesti lapok, köztuk a kifejezetten ellenzékiek legbehatóbban, az udvar gödöllői tartózkodásának váratlan megszakitásával és az udvarnak hirtelen történt átutazásával Bécsbe foglalkoznak. Minden sorból, melyet a szélső lapok az eseményről irnak, a többé kevésbbé szégyenlősen lepleszett tudata a bénuásságnak beszél. A nyreletlen gyermek bugalmával, a ki csak a kár megtörténte után ismeri meg, mily oktalanságot és roszszat cselekedett, iparkodik az ellenzék az udvar harajját magáról elháritani és gróf Szapáry miniszterelnökre tolni. Ez az oka mindennek, a derék ellenzék nem vétett semmit, csak vélettlenségből állt ott, mikor a dolog történt. Mily gyermekesen. mily ügyetlenül s önmagához nem méltóan járt el egyszer megint a mi kedves, bárányszelidségű, igazán magyon loyális ellenzékünk!

Mily stirgős volt nekik, a deákistak és a szabaelvűek által a modern Európában oly magas érvényre juttatott Magyarország ezen enfants terribles-jeinek, „győzelmüket“ lakomával, pohárcsengés és czigányzene mellett ünnepeini és a legvastagabb bokokkal elhalmozni egymást. A tárgytalanuá vált meghivás a koszorúnnephez még sáig vétetett le a húz asztalról, és már ott ülnek annak a Hungariának az asztalánál, a mely egy szálloldnak szolgal czégérdiszül, és ellemettik a Szapáry-kabinetet és proklamáltak az Apponyi-kabinetet, itiak rája nagyot és tust hunattak a czigánynyal. És mianap vérsavo vertek melüket a legmélyebb loyalitás fogadásában hirlapjaik és meggörbültek az udvar hátá mögött, mely hátat fordított nekik.

Az udvar nehéztel, hiszik ők és meg akarják engeszteini. Az udvar pedig épen nem neheztel, hanem igazán undott érzett az értelmetlen lármázók üzelmeitől.

Egyetlen szava a haragnak, vagy csak a rossz kedvnek sem szállt el a király ajkáról, midőn értesült a régi honvédek által oly szépen és magasztosan kigondolt és más régi honvédek által oly szomorun elhalasztott koszorusiai egy tragikomikus befejezéséről; alig jam vidit ventos, itúli ó már más vihurokat is és hasonló csalódásokat és sorsviszontagságokat . . .

Gróf Szapáryra neheztelne? Ugyan miért? Mert abban a hitben volt, hogy egy magasztos, lovagias, a magyar jellem testére szabott eszme kell hogy minden magyar szivet és fejet megnyerjen? Mert nem hitte annak lehetőségét, hogy rég kipróbált hősök a tulajdon megbiztatlatkat desavouájik és szájhősök által megfölemlitení engedik magukat, kik akkor, mikor ők vérüket onották a szabadságért, még gyermekczipőkben szaladgáltak? De osztozak gróf Szapary hitében magasrangu katonák is, kik ismerik a magyar katona szellemét, sőt osztozott benne a szérbon gyökerező meggyőződés egész melegével a honvédség fóparancsnoka is, ez a legmagyarabb főherczeg, ez a Palatinus Jóska, a ki összonott a magyar népleikkel s a kinek az ellenzék mindig oly áradozva, sőt épen tolakodólag hódolt!

Meg nem haragitottak a feléges királyi urat, mint már mondtuk, de igenis szerezteik neki egy keserű csalódást. És nemes szive méjyén, mely oly forro szeretetet ápol az ő szép Magyarországa iránt, és oly boldog volt az érzelemtől, hogy ime most az utolsó árnyak is elüszetnek, melyek rajongva szeretett magyar népének multja és jövője közt lebegtek még, — elszomorították, megbántottak, megsértették a feléges királynét, Magyarországnak ezt a védangyalát

Ez a valódi helyzet, ezt cselekedt! a tisztelt ellenzék, ez az ő famozus „győzelme . . .“

Értesités

az E. M. K. E. helybeli tagjaihoz.

Az E. M. K. E. brassómegyei választmányának egyik közelebbi határozata értelmében van szerencsém hazafias tisztelettel értesiteni az E. M. K. E. helybeli alapitó, rendes és pártoló tagjait, hogy az egyesületi szolga folyó november hó 1—15 napjaiban az 1892-ik évre esedékessé vált tagsági díjak beszedése végett a t. tagokhoz kiküldetik. Ez intézkedést, hogy t. i. a jelen év folytán két évi, — az 1891. és 1892. évekre, — tagdijak beszolgáltatását szorgalmazzuk, azon körülmény tette szükségessé, hogy a helybeli választmány egy évvel kezdet óta hátralékban volt a tagsági dijak beszedésével, s most a fügyelettel egy időre eső számadás és könyvelés vétését kivánja folyamatba tenni.

Tisztelettel kérem ennélfog, vast. tagokat, hogy az 1892. évi, mint az esetleg hátralékos tagdijakról szóló nyugtákat a szolgálói kiváltani sziveskodjonak.

Tájékoztatás végett meg kivánom meg

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

jegyezni, hogy a rendes tagok kötelezettsége 6 évre, a pártoló tagoké 3 évre szól. Ennélfogva a kik 1885-ben iratkoztak a tagok sorába, azokra nézve az első ciklus 1890-ben, az 1886. évesekre 1891-ben és az 1887-beliekre 1892 ben végződik a kötelezettség. De az alapszabályok szerint ha a ciklus lejárta előtt legalább 3 hónappal kilépési szándékat az illető írásban be nem jelentette, a következő ciklusra is köteles tagnak tekintetik.

Helyben lakó tagok, tagsági díjukat a helybeli pénztárnál s nem Kolozsvárt kötelesek fizetni.

JÓZSA MIHÁLY,
pénztáros.

Román dolgok.

Miért nem akarja Longinu dévai román ügyvéd Kossuth Lajost 90 éves korában üdvözöini. Haljuk őt! „Hogyan állanak elő önök — t. i. Hunyadmegye közgyűlésének tagjai — és kérik tőlem azt, üdvözöljem Kossuthot, midőn tudjuk, hogy az ő honvédei itt ebben a városban szüleimet kipusztították és börtönbe vetették?" Ezután tiltakozott kézzel abbul, de a lobbegő mégis eltogadta az intézvényt, mivel úgy szólott, hogy Salamon prefectu ép ugy akart lenni 1849 elején Dévával, mint Axente Severu Baciu tett Enyeddel. Mogtámadta éjjel a várost ólni, gyilkolni és égetni kezdett, de a honvédek, kik azelőtti napon érkeztek Dévára s kiknek megérkezéséről a dun prefectu nem tudott, a zajra és tűzre tapva ugrottak és kivertek a prefectu embereit a városból. Mi is láttuk még 1870-ben is a prefectu hivei által a magyar házakba belőtt golyók nyomait. Ennyi a történeti tény. Hogyan, miktor fosztottak meg Longinu ügyvéd ur apját a honvédek minden vagyonától — de tóta avere, — ezt nem tudjuk, valamint azt sem, hogy miért vetettek börtönbe; mert ezekről a ha'ás fu semmit nem beszélt.

* * *

Bukurestben hulla kitevő ház építését tervezik — morgue, — románul elesrresztelték m rgá-nak. Olyan nagy városban, mint Bukurest, szükség is van a morgára, mert ott a személybiztonság nem áll még a egjobb lábon.

* * *

Kik szabadíttották fel 1848-ban Erdélyben a jobbágyokat. Erre a Gazetában két illő román véleményt találuk, melyeket mint curiosumokat alsóbbkal közlünk. Longinu-Hosszu F. román ügyvéd Déván a megye közgyűlésén ezeket mondotta: „Nem igaz, hogy Kossuth szabadította volna fel a jobbágyokat s ezzel a románokat is felszabadította volna, mert a jobbágysagot a korszellem törölte el, s tény, hogy a hűbérségnek és szarnokságnak meg kellett szűnni, meg levén erve arra, hogy örökre eltörölessek." Tehát Longinu szerint a korszellem törölte el a jobbágyságot. Már most lássuk, mit irnak erről a romániai egyetemi ifjak ama hírhedt Replikában, melyért épen most van Brote-nak nem kis baja Szebenben. „1848 majus hó 15-ike is melyen a román nép ő magát szabadnak nyilvánitotta — in care poporulu romanu se declare pe sine liber de jugut jobagiei — a jobbágysag járma alól meg van tiltva, hogy megünnepeljük." Tehát itt maga a román nép nyilvánitotta magát szabadnak. Már most ennek van igaza? Longinunak e, vagy a romániai egyetemi ifjuságnak? Hát egyiknek sincs igaza, mind a ketten téríre beszélnek csak azért, hogy a tudatlanokat megcsalják és a történelemben jártasok előtt nevetségessé tegyék magokat. A jobbágyokat: oláhot, magyart, szászt felszabadított a kolozsvári országgyűlés, melyet a nemes magyar-székely-szász nemzet alkotott. Hogy aztán ezt a szabadságot hogyan köszönték meg a prefektek, tribunok által vezetett, felszabadított oláh vagy román atyáink, erről beszél a történelem.

* * *

Bécsben az illető körök félnek a magyar tulzástól, hogy ha ez hatalomra vergődhetnék. Irják a Gazetának. „Hát nem volt hatalomban ez a tulzás 25 év óta, midőn ugyan azon bécsi körök engedményével a dualismus létrejött és Erdélyt és a nem magyar nemzetiségek sorát Kossuth tulhetetlen natriványainak kezébe adták?" Ime mit tanulunk a Gazetából! Deák Ferencz, Andrássy gróf a dualismus megalkotó, Kossuth tulhetetlen tanitványai voltak! Sok bolondot elbir az a vasárnapi Gazeta papirosa, melyből a román tanitók egy része a ő politikai bölcsességét könyvtem ingyen meríteni. Sajnálja a Gaz., hogy a bécsi felsőbb körökben meg ma is csak a közös hadsereget féltik, de a nemzetiségekre nem gondolnak. Ha ezekre korábban gondoltak volna, a dolgok nem fojódtek volna odáig, a hol ma állanak és a magyar tulzás szarvai sem nőttek volna olyan nagyra. Ergo a nemzetiségek szarvait kellett volna növelni, a mely egykor Soliorino és Königrecz-hez vezetett! Ah, ah! „Egyék meg most Bécsben, a mit 1867-ben elsóztak." Igy vigasztalja a Gaz. a bécsi felső köröket. Már t. i. ha azt a jó tanácsot Bécsben bevesszik.

Irodalom.

Dr. Flala Lajos „Reminiscente — Emlékezések czimü jeles műve, melyről közelebb szóltunk XII füzetre van beosztva. Ismerteti a Vereskerszt-egyletet keletkezésé ennek tobb europai országban s Romániában a háboru alatt kifejtett működését. Tanácsolja a romanoknak, hogy a béke napjaiban a menlő egyletek szervezése oláhul készítsék elő magokat a háboruban rájok mint a v.-kerszt egylet tagjaira várakozó tagjaira. Megemliti, hogy Bécsben, Budapesten mily kitünő mentő egyletek vannak. Van bizony már Kolozsvárt is. Nem elég annyi, hogy béke idejében a tagsági díjakat beszedjék, hanem erednmyt is kellene ám mutatni a közönségnek. Érdekesen irja le saját orosui működését a „Turnu Magureli"-ban és Bukurestben a filentropia kórházban, mely működéséért sok kitüntetésben részesült. I. Károly király, dr. Dovita és Gyika Dóme herczeg s mások részéről. Leirja, hogyan utazott Turnu Magurelibol Plevnába egy megsebesült román tábornokhoz, a ki mas élethen van. Meleg hangon emlékezik meg a kiráylnéról, a kitünőbb román nőkről, kik a sebesültek apolása érdekében óriási munkasságot fejtettek ki. Turnu Magureliben még Don Carlosbez is volt szerencséje. Résztvett emlékezik meg a török foglyok és sebesültekről, kikre nézve maga a király is kijelentette, hogy török és román sebesültek között különbséget nem tegyenek az orvosok. Meghatóan irja le hat török fogoly halálát Turnu Magureliban. Midőn a szinbe — ugy mond — beléptem, hat törökot piliantottam meg, kik napokig voltak a szalmán s mindenáldott szivar volt a szájában, de mindenik meg volt fagyva. Egy töröknek Bukarestben mind a két lábát amputálta terdből. Ajánlott neki két mankót, de nem volt rábirható, hogy hónya alá vegye a mankókat. Egyszer megyilanitott az utczán egy mankós embert, rögön kocsijába ültette és elvitette a kórházba s ott bemutatta az ő patienseinek, a ki erre hónya alá vette a két mankót, megsétálta magát a kórház udvarán s aztán bucsut vévo haza ment Szmirnába szülőföldjére. Dr. Flala igen kedves szójaival tett Emlékei kiadásával és valóban humanus tetteinek megörökitésével. Az a finomság gyönyörűség, a mely irályán elömlik, midőn mindazon férfiakrol és nőkrol megemlékezik, a kikkel a háboru alatt érintkezett, nemes szivéről tesz tanubizonyságot.

ELYI HIREK.

— **Jesenszky Sándor**, kir. főügyészi helyettes ur városunkban időzik, a kir. ügyészség és kir. forhaz megvizsgálása végett.

— **Tucsuesetti** Hétfőn este okt. 31-én igen csinos összejövetel volt, melyen az oklándi járásbiró Dr. Hegyessy Viktor volt helybeli kir. alügyész barátai és ismerősei találtoztak a távozó tiszteletére. A 40—45 főből álló társaságban a biró kar, az ügyedli kar és a birósági segéd személyzetén kivül tanárok, kereskedők, mérnökök voltak jelen. A birósागok report Decsy János törvényszéki elnök, Skita Mihály kir. járásbiron kivül az ujonnan kinevezett vizsgálóbirák Arzt Mihály és Papp Péter személyén kivül Bodó Sándor kir. ügyész és czaknem minden jelen volt. Harmath, Demján, dr. Vajna G., dr. Papp Árpád, dr. Zakariás ügyvédek, Dr. Röth J. törvényszéki orvos, Verzár Mór, Papp László nagykereskedők jelentek meg. A sok felkozsonto közül megemlitjük Bodó Sándorét a távozóra, Harmath ügyvédét Desi elnökre. Ezen kivül dr. Vajna a birói karra tartotta poharát. Skita Mihály kitünő szépen köszöntöt az ügyvédekre. Dr. Zakariás Skita Mihályra és aztán Bodó Sándorra, ki az ünnepelyt is rendezte. Dr. Hegyessy a társaságra, majd Bodora, dr. Vajna a jelenlevő kereskedőre, jó baratokra. Deák Sándor türkösi elnöke, gyönyörű szavakkal bucsuzik a távozótól. Köszöntöttek még dr. Papp törvényszéki orvosra, Dobay a távozóra, dr. Bene Artzt Mihályra, majd Papp Péterre, Kiss Albert a segédszemélyzet nevében bucsuzik a távozótól. A kitünő hangulattal tartott összejovetel a késői órákban oszlott szét és azon örömteljes tudatot keltette fel, hogy az igazságszolgáltatás két faktorának a birói és ügyvédi karnak érintkezésére fólog e területen szükséges kölcsönös az egymásrol ébresztő, hogy tán jövőre a sikeres együttmuködhetés érdekében is hasznos lenne o két faktor érintkezése.

— **A magyar** dalárda elnöksége értesiti mindazokat, kik szombat esti dalestélyére meghivót feledekenységbol vagy tévedesbol nem kaptak volna, de akra igényt tartanak, hogy a meghivók kiszolgáltatásat az elnöksegnél ezekközöltetik.

— **Helybeli** magyar dalárdank szombaton, november hó 5-ön a Central Nro. 1 nagy termében tartandó az évi második szabályszerű dalestélyére szóló meghivók már szétküldettek, s a mint halljuk ugy az egyesület pártoló tagjai, mint a közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik az élvezetesnek igérkező estély iránt. — Magyarságunk ezen közhasznu és szépen haladó munkás egyesülete kétségen kivül meg is érdemli a támogatást s estélyeinek tömeges látogatását.

— **A Brassói** magyar protestáns jótékony nőegylet* folyó hó 9-én (szerdán) tartja első illőrestélyét a szegény iskolás fiuk felnevháznál. Házi asszonyok, Jassy ezredesné és Fémünger Henrikné, kik mindent elkövetnek az estély sikere érdekében. Reméljük, hogy ez egyik legélvezetesebb estélye a közönség tömeges részvétele nem tog elmaradni. Programmot róla jövő számunkban adunk.

— **Mükedvelői előadás**. Az iparos ifjak önképpő egyleto által meg augusztus havában tervezett előadás, melyet az „Unió" szállodán eszközöli javitások és diszitések miatt egyelőre el kellett halasztani, most november 13-án vasárnap for megtartani. Előadásra kerül Cseprochy kedvelt népszinműve, „A sárga csikó". Hisszük, hogy az elhasznás nem volt ártalmára az előadás sikerének, sőt ellenkezőleg, a mennyiben régi hosszu idő volt rendelkezésére a jatszóknak, kellőleg előkészülhettek a nagy napra, melyen iparos ifjaink ismét jeleit fogják adni élctrevalóságukak és buzgalmuknak.

— **Mérsékelt áru** jegyfüzetek és tanitó be rletjegyek életbeléptetése a helybeli kozuti vasuton. F. év nov. hó 1 étől kezdve a helybeli kozuti vasuton vali utazásokra mérsékelt áru 25 és 50 jegyes tartalmazó jegyfüzetek kerülnek kiadásra, melyek valamennyi rendes személyszállitó vonaton érvényesek. Ezen jegyfüzetek Brassó alólmenes és a városi menet jegyirodában (Kolostor-utcza 11. sz.) vásárlatok. Továbbá ugyancsak nevezett naptól kezdve az iskolákat látogató tanuló ifjuság részére a városi forgalomban különösen mérsékelt egy havi időtartamra szóló bérletjegyek kerülnek kiadásra, melyek az iskolalátogatási bizonyitó tanintézeti igazolvány bemutatása mellett az itteni városi menetjegyirodában szerezhetők.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Vidéki szinészet.** A Sepsi-Szentgyörgyon időző Egry Kálmán szinházutlata e hó 29-ére a tarsulat tehetséges komikusa Bérczy Gyula jutalmul Jókai és Strauss népszerű operette-jét, a „Czigány báró"t hozta szinre. Zsufolt ház nézte végig az előadást s ugyanígy az ebédlőt, melynek azonban legfőbb érdekessége az kölcsönzött, hogy a II ik és III-ik felvonás között Csurgay Adél volt kolozsvári szinésznő Thomas vilaphirü „Hamlet" cz. operájából énekelte az Ophelia nagy áriáját.

A sepsi szt-györgyi közönség rég nem részesült hasonló, ritka müélvezetben. A kisasszonynak kitünően iskolázott, a felsőbb registereken is fiaztn szépen csengő hangja, hiteles intonaciója, kifejezőtelies hanghordozása és finom szinezése mélitán ragadta tomboló tapsokra a közönséget, mely többszöri kihivásokkal és virág czokkokal adózott a kisasszony müvészetének. Az ő tehetségének és intelligenciájának nagyobb szinpad más környezet felelne meg; ez a közönség és a sajtó osztatlan véleménye.

Vasárnap ujból premiere előadás volt: Gerő Károly „Kis madaram" cz. népszinmüvét adták. Ebben főkép Ferenczynét firaát tüntette ki magát, ki a czimszerepet játszotta. Maga a darabb nem tett nagy hatást. November 11-én a tarsulat diszelőadást rendez az erdélyi magyar szinészet 100 éves ünnelünnek örömünnepe alkalmából.

— **Magyarország földbirtokosai.** Régi vágya az már ugy termelő, mint kereskedő köreinknek, hogy meghizhatók adatok alapján birják Magyarország földbirtokosainak névjegyzékét, s nem csak pontos czimét a földtulajdonosoknak, de azt is, hogy kinek mennyi és mily kultura alatt álló földje van. Az országos magyar gazdasági egyesület is többszörösen tett lépéseket e czimtár megszerzése érdekében, a minek eléállitása nagy fáradságba fakult. A nemrég elhunyt dr. Szontagh Albert kir. tanácsos a földmivelési miniszterium megbizásából egybeállitotta a kötött forgalmu birtokok jegyzékét s ez alkalmat használta fel arra, hogy a kataszteri és telekönyvi adatok alapján egy beállitas megyék, járások és községenként a 100 holdnál nagyobb birtokosok jegyzékét, feltüntetve az illetők utolsó postáját s azt, hogy mennyi szántóföld, rét, szőlő, legelő, erdő, nádas stb. van birtokukban, dr. Szontagh Albert elhunytával a munkálatot Baross Károly az országos magyar gazdasági egyesület titkára vette át és rendezi sajtó alá. A hivatalos adatok alapján készült terjedelmes munkára, a mely eddig földbirtokosaink egyedüli hiteles névsorát képezi, felhivjuk termelő és üzleti köreink figyelmét. Bolti ára 15 frt lesz, de okt. hó 15-ig eszközöl előfizetés utján 10 forintért megszerezhető „Magyarország földbirtokosai" kiadóhivatalnál Budapest (Köztelek.)

— **A budapesti állami ipariskolában** az előadások ugy a nappali rendes, mint az esteli rendkivüli tanfolyamokon november hó 7-ikén nappan, hetfőn kezdődnek. — Az állami ipariskola igazgatósága.

— **Gr. Bethlen Olivér öngyilkosságáról** ujabban a következőket irják Velencebol: A grófot rendkivül sikeseritette egyebek közt az is, hogy régi jó barátját, Klapka tábornokot, a halál órákre elválasztotta tőle. A Grünbaum vendégő tulajdonosához irt levelében kifejezést adott ennek a bánatának. — Klapka tábornok különben nemcsak jóbaráta, de gyámoltja is volt a szerzőjuszonta jultott grófnak, sőt sokszor segélyezte. Bethlen grófnak a leányától is kapott néha pénzt, de azért a látszat szerint, nem volt vele valami jó viszonyban. E hó 24-én délelőtt 11 órakor temették el a szerencsétlen ungvári, deák volt a temetési szertartason br. Krauss főkonzul is; a koporsóra ugy ő. mint Ugron aktonzul koszorut tett (K.)

— **Az asztalos inas szerelme**. Bécsben vasárnap egy Wittmann János nevü 18 éves asztalos inas meggyilkolta Jozefine 18 éves leányát, mivel ez neki akarta meghaladtatni szerelmi ajánlatait. A gyilkos suhanez a megbánás legcsekélyebb jele nélkül vallotta be gaztettét.

— **Kétezer munkás kenyér nélkül.** Egy lilici tiszai arvó értesíti, hogy ottan az „Union Liniere" nagy gyára tegnapelőtt leégett. — A katastrofa következtében kétezer munkás kenyér nélkül maradt. A tűz roppant arányokat öltött, s az egyedüli segélyezés, a tűzet még másnap sem sikerült eloltani.

— **Fiedler Ferencz** táncatanitó és a Radout hasznoberlőjének mai számunkban megjelent hirdetésére felhivjuk t. olvasóink figyelmét.

— **Szabók, czipészek**, általában az ülőéletmódot folytatók, a kellő mozgás hiánya miatt, gyakran szenvednek emésztési zavarokban s aranyeres bántalmakban, de a melyekből számos sikerre hivatkozva gyógyszer s biztosan, a gyógyszertárakban egy dobozzal 70 kr. kapható valódi Brandt Richard gyógyszerész-féle svájczi labdacsok használatával megszabadulnak. Budapest: Török József gyógyszertára. Budapesten, Királyutcza 12.

Nyilt-tér.*)

Fekete, fehér és színes damast selymeket mötereukent 1 ft 40 krtól 7 forint 50 krig (38 különböző fajtaban szallit egyes öltönyokre, vagy egész ruyekben a legolcsóbban és legszinesebb **Henneberg G.** czázari kir. udvari szallito) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulával küldetnek. Svajczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. 315 (6—6).

*) Az ezen rovat alatt megjelent közleményekért és azok tartalmáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

14048—892. sz.

Hirdetmény.

A Magyarországon erdélyi részben fekvő Brassó szab. kir. városban létesítendő s felsőbb helyen jóváhagyott, új vízmű kivitelére a munkálatok és szállítások iránt. **csütörtökön folyó év december hó 22-én** alólírt városi tanacsnál írásbeli ajánlati tárgyalás fog megtartatni az alábbi feltételek alatt:

A munkálatok és szállítások kiterjednek:

1) a vízmyitásra és vizgyűjtésre 2 forrás-területtben;

2) egy hozzá vezetési csatorna és két magas fekvésű vízmedencze építésére dougált betonba;

3) a rasesöhlózat lerakására és az erre szükséges összes anyagok szállítására.

Az ezen 3 munka csoportra hozzávetőlegesen előirányzott költségek lesznek:

a) a vízmyitás és vizgyűjtésnél 28.000 frt.
b) a beton munkálatoknál 100.000 frt.
c) a vascsövezet lerakodá sánál és szállításánál . . 224.000 frt.
összesen 372.000 frtot.

Ajánlatok elfogadtatnak a munkálatok és szállítások átvételére egy az összes elöl megjelölt 3 munkacsoportra valamint különkülön egy vagy két csoportra nézve is, melynél a város képviselő testülete logosítva van, a tett ajánlatok közül, tekintet nélkül a követelt árakra, szabadon választani vagy valamennyi ajánlatokat visszautasitani.

Vállalkozni zanódkozok felhivatnak a vonatkozó irásbeli 50 kros bélyeggel és a kivételt építési összegtől számitott legalább 5 %-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatiakat legkésőbb csütörtökön 1892 évi december hó 22-én déli 12 óráig közép európai időszámitás szerint, Brassó város polgármesterének átnyujtani.

Ajánlattevő tartozik ajánlatában kijelenteni, hogy a hitelesitési zaradékkal ellátott az építkezésre vonatkozó munkálatokat és pedig az építési terveket, előmértékeket, az ajánlati- és szerződési feltételeket, valamint a részleges a) a vizmyitásra és vizgyűjtésre, b) a hozzá vezetési csatorna és magas fekvésű vízmedencznek dougált betonbol való építésére és c) a vascsövezet lerakására és szállitására vonatkozó feltételeket, valamint az épitő-kőmüvesi munkák various árjegyzékét ismeri és szoknak magát feltétlenül alávetni.

Az ajánlatban az előmértékben felsorolt egyes munkálatok és anyagok ára, valamint az árakból folyó összeg számokban és betükben, végre ajánlattevő neve és lakása pontosan kitmtetendő és az ajánlattevő által sajátkezüleg aláirandó.

Ajánlattevő az általa felajánlott egyes árakhoz kötve van, s fentartás az anyagok árára valamint a munkabérek magasságára nézve meg nem engedhető.

Ajánlattavó köteles ajánlatában a vizmű épitésére felhasználandó anyacok u. m. csövek, hygrauszok, tolók, szelepkutak és czement beszerzési forrasai megevezni.

Ajánlattevő vagy maga kell hogy szakértő legyen, vagy pedig a munkálatok kivitelere egy szakértőt az ajánulatban megnevezni, ki hasonló munkálatokat megségedésre kivitt, mi irásbeli okmányokkal igazolandó.

Az épitkezésre vonatkozó munkálatok és feltételi füzetek érdekeltek által, kiknek a viszonyok felöli előzetes tájékoztatást a helyszinen ajátatik, a brassói városi épitési hivatalnál a szokásos hivatalos árakban az ajánlati tárgyalás napjáig betekinthetők és a felvételi füzetek, valaminT az ajánlati minták az előmértékekkel együtt ingyen, a tervek másolatai pedig 10 forint beküldése mellett szolgáltatnak ki, illetve küldetonek meg a városi epitési hivatalhoz intézett szóbeli, vagy irásbeli kérésre. ugyszintén bármely kivánt további felvilagositás alólírt városi tanácsa részéről készeggel adatik meg.

Brassó, 1892 évi október hó 22-én.

591 (1—3) **A városi tanács.**

Gyógytár az órangalhoz.
575 (7—10)

Antibácterion.

A legjobb védszer a Cholera, Thyphus, Dyphteritis, himlő és minden más fertőzé betegség ellen. A szobák, ruhák és kezek tisztitására használható.

Nem mérges! Biztosan ható!

Suszter Károly, Brassóban.

Tiszta vér
az egészség!

Titkos betegségek, **görvély, kiütések** és **sápadtság, általános bágyadtság, ügyetlenség eltünnek** az egészséges vér moletett.

Sikeres eredményért kezeskedünk gyógymódunk használata mellett.

Kérdőseknél válaszbélyeg melléklendő.

Office Sanitas Párisban, 30., Faubourg Montmartre.

480 (14—*)

Borárulás
a háztól ki.

1 liter vizhez való jó bor 30 kr
1 „ „ „ „ kitünő minőségű 35 kr.
1 „ finom ócbor 1888-beli 45 kr.
1 „ „ Muskotály ócbor 50 kr

Papp Ferencznél
Kapu-utcza 48. sz. a.

591 (1—6)

TUTSEK E.
temetkezési intézete,
BRASSÓ, Kapu-utcza 4. sz. a Tehén-piacz sarkon.

Ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe — előfordulható halálesetek alkalmára — jól berendezett **temetkezési intézetét** hol minden a temetkezéshez szükséges tárgyak a legolcsóbbtól a legkiránabbig mindig készletben és jutányos árakban találhatók.

Érez-koporsók bizományi raktára a legelső **bécsi** érez-koporsó gyárból.

Saját műhelyében készült mindennemü fakoporsók, — díszes kiállitásu **érez utánzott** koporsók és finom politurozott **cserefa-koporsók** olcsó árakban. — Továbbá szép **sir-koszoruk** és koszoru **szalagok**, valamint minden a temetkezéshez szükségelt czikkek jutányos árban kaphatók.

Márvány siremlékek képviselete.

Saját díszes halottas kocsi 2 és 4 fogatuan, valamint egész ujonan épitett díszes **kék gyerek halottas kocsi** és minikettőhez kivánatra a testvivők is a nagyérdemü közönség becses rendelkezésére állanak.

Elvállalok nagyon méltányos árakért teljes kiállitásokat, minden osztály szerint, vallás és nemzetiségi különbség nélkül oly formán: hogy az illető gyászoló családnak semmi utánjárása nincsen, melyeket az eddig ismert pontossággal és egybevágó renddel intézek el, a miért is előforduló halálesetek alkalmára becses pártfogásukba ajánlom intézetemet.

Végül pedig ajánlom **közvetitő, cselédszerző** és **ügynöki** intézetemet is, melynél a pontos eljárás szinén fő feladatom.

Kiváló tisztelettel
Tutsek E.

331 (17—*

Alulirott van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint ez idényre (novembertől) a

„REDOUTE“ helyiségeit kibéreltem

és miután sikerült LENES LAJOS urat, a kolozsvári mágnás-kaszinó vendéglősét ez idényre mint vendéglőst megnyerni, bátor vagyok azt a n. é. közönséggel tudatni és f. november 1-töl kezdve, minden előfordulandó alkalmakra u. m.:

bálok, hangversenyek, menyegzők, bankettek, mükedvelői előadásokra stb. stb.,

az összes helyiségeket csinosan diszitve, a legjutányosabb áron, rendelkezésre bocsátani.

Kiváló tisztelettel
FIEDLER FERENCZ
táncztanitó,
a REDOUTE haszonbérlője.

586 (2—2)

Brandt Richard gyógyszerész
svájczi labdacsai

Kipróbáltatik:
Imlw. Virchow, R., Berlin,
„ Gietl, V., München (3),
„ Reclam, Lipcse (3),
„ Nussbaum, V., München (3),
„ Bertz, Amsterdam,
„ Korczynski, Kraló,
„ Brandt, Kolozsvár,
„ Frerichs, V., Berlin (3),
„ Scanzoni, V., Würzburg,
„ Witt, C., Kopenhága,
„ Zdekauer, Sat. Pétervár,
„ Spoderstedt, Kazán,
„ Lambl, Warsó,
„ Forster, Birmingham.

Jóllehet ezt ős. professzorokból, gyakorló orvosokból a s. nagy közönségből igen sokszorosan az ajánlva: fájdalmi, hűlésen, hűlésen a szénanátháról

házi-és gyógyszerül

az al-test szerveinek bajaiban, máj- és aranyeres-bántalmak ellen, rendetlen székelésnél, ennek szokásává vált megszokásoknál s az utóbbi számosak bajaiban, mint: Fejfájás, szédülés, nehezen lélegzés, szivszorulás, étvágyhiány stb. Brandt Richard gyógyszerész svájczi labdacsait, ezyre tartott utánt a nők is szivesen használják s az ezáltal mázó hatásul tartatnak, kendőzésnek, szappanul, hosszasabb ideig tartó hatásu.

A beszerzéskor óvakodjunk az utánzott rossz labdacsoktól, azaz: hogy a gyógyszerészektől mindig csak valódi **Brandt Richard**-féle svájczi labdacsokat egy doboz ára a használati utasitással együtt 1 forint, s a mellett az ő ismert czégnevét bélyegzőjén, a mely az ő ismert czégnevét bélyegzőjén, a mely az ő ismert czégnevét alá, valójában **fehér Kereszt vörös mezőben** a Brandt Rich. névalatrása, ügyelnék. — A czégnevet hamisan ezemegszerű és megszivlelnek **levő utánzott** svájczi labdacsokkal a valódi kiadásnélyszerű czégük a: **Dévik** svájczi labdacsok azonos: a